

רס"ן (מיל") רואי קידר - ראיון מצולם

עורכי הראיון: סא"ל נדב מינקובסקי, סרן אביטל חייטוביץ' וסגן דפנה שניידרמן (מחלקת דבל"א)

**ביום 2 במרץ 2022 נערך ראיון מצולם עם רואי קידר.
להלן עיקרי הדברים אשר עלו בראיון.**

רקע אישי ומסלול שירותו הצבאי של רס"ן (במיל") קידר

רס"ן (במיל") רואי קידר החל את מסלולו בפרקליטות הצבאית באופן לא שגרתי. לאחר לימודי תואר ראשון במשפטים כעתודאי באוניברסיטה העברית, הוא התמחה במשרדו של עו"ד דן אבי-יצחק בירושלים והחליט להתנדב לקורס טיס. לאחר תקופה של כחצי שנה בחיל האוויר, הוא הופנה לפרקליטות הצבאית.

תפקידו הראשון של קידר בפרקליטות הצבאית היה ביחידת יועמ"ש אזח"ע (אזור חבל עזה), בתקופה בה צה"ל עדיין נכח ברצועת עזה. במסגרת תפקיד זה, אותו מילא בין השנים 1998 - 2000, הוא קיבל את האחריות לעסוק בהיבטים שונים של פעילות אזרחית-כלכלית ברצועה, ובהם: הניהול הכלכלי של אזור תעשייה אחר, ייבוא וייצוא טובין מהרצועה, ומגבלות סחר. בתקופה זו בלט גם העיסוק בפרשנות של ההסכמים הביטראליים בין מדינת ישראל לפלסטינים ("הסכמי אוסלו"), ובראשם "הסכם הביניים" והסכם "עזה-יריחו". במסגרת זאת, רואי היה בין היתר, חלק מצוותים פלסטינים-ישראלים משותפים לגיבוש הסכמות בתחומי הקניין הרוחני. עיסוקים אלו, נגדעו באיבם בתחילת שנות האלפיים, כאשר המאורעות האלימים של אותה התקופה, שהובילו לעימות מזוין מתמשך בין מדינת ישראל לארגוני הטרור הפלסטיני, הובילו גם לשינוי מיקוד בעיסוק המשפטי במחלקה כולה - מפרשנות הסכמים לעיסוק וייעוץ בתחום דיני הלחימה במשפט הבין-לאומי.

בשנת 2001 מונה קידר לרמ"ד אזרחי-משפטי במחלקת דבל"א, תפקיד אותו מילא במשך כשנתיים. בדבל"א עסק בין היתר בייעוץ למתאם פעולות הממשלה בשטחים, סוגיות הנוגעות לתביעות מול מערכת הביטחון, כספי טרור, שינויי חקיקה בתחום המאבק בטרור, ייעוץ לגורמים מבצעיים שונים ועוד. בתום שנתיים, המשיך לתפקידו האחרון ביחידה, בו "סגר מעגל" ושב לגזרת עזה, הפעם, בתור סגן יועמ"ש אזח"ע. חלק בלתי נפרד מהתפקיד היה האחריות לייעוץ משפטי לגורמים המבצעיים בשטח ובראשן מפקדת האוגדה בעזה, במכלול סוגיות מבצעיות. קידר השתחרר משירות קבע בשנת 2004.

רס"ן (במיל") קידר בעת מילוי תפקידו ביחידת יועמ"ש אזח"ע – חוף דוגית, עזה (1998)

לאחר שיחרורו, מונה קידר לתפקיד יועמ"ש המל"ל (המטה לביטחון לאומי), תפקיד אשר שילב הרבה אלמנטים מוכרים מעבודתו בדבל"א ובאופן טבעי, כלל ממשקי עבודה משמעותיים עם המחלקה. במסגרת זו, קידר לקח חלק בוועדת ליפקין-שחק לחקירת חטיפתו של החייל גלעד שליט, בוועדה הממשלתית לגיבוש התשתית המשפטית לתוכנית ההתנתקות, בצוות צ'חנובר לגיבוש המענה הישראלי לוועדות השונות שהוקמו לבדיקת אירועי משט "המרמרה", בהן ועדת טירקל וועדת פאלמר. במסגרת זאת, שיתף פעולה עם שורה של גורמים מהפרקליטות הצבאית. לאחר מכן שירת קידר בשורת תפקידים אזרחיים, כמנכ"ל מכון "ראות", כיזם, וכיום במשרד עו"ד יגאל ארנון.

עיסוקים מרכזיים במהלך שירותו של רס"ן (במיל") קידר

תיקון מס' 4 לחוק "הנזיקין האזרחיים"

כנגזרת של האירועים והעימותים בין מדינת ישראל לפלסטינים בתחילת שנות האלפיים, החלו פלסטינים רבים מעזה ומאיו"ש לתבוע פיצויים אזרחיים ממשרד הביטחון בגין נזקים שנגרמו להם כתוצאה מפעילות צה"ל. מעבר להיקף האדיר של התביעות, למערכת הביטחון היה קושי להתמודד עימן בשל כך שמרבית התביעות הוגשו ללא פירוט של הנסיבות העובדתיות וללא הרקע הנדרש, באופן שהקשה לאמת את הנתונים ולייחס את הפגיעה לפעילות של כוחות

הביטחון. באותה העת, עילות ההגנה שעמדו למדינת ישראל אל מול תביעות אלו היו מצומצמות, ולא אפשרו התמודדות מספקת עם ה"הצפה" של התביעות הנזיקיות כנגד ישראל.

אחד הפתרונות שאומצו נולד במחלקת דבל"א, בדמות תיקון מס' 4 לחוק "הנזיקין האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב – 1952", שהתשתית המשפטית לו הייתה מצויה הן במשפט הבין-לאומי והן בהסכמים עם הפלסטינים. מחלקת דבל"א יזמה וליוותה את הליך תיקון החקיקה מראשיתו ועד סופו. קציני המחלקה עבדו ישירות אל מול היועץ המשפטי לממשלה ואף והופיעו מול ועדות הכנסת השונות שדנו בתיקון החוק. קידר, שהיה מעורב בעבודה על תיקון החוק, זוכר את עבודת המחלקה בתחום כמשמעותית במיוחד, וציין כי לתיקון הייתה השפעה ארוכת טווח על יכולתה של המדינה להתמודד עם תביעות נזיקיות המוגשות כנגדה.

הטיפול בכספי טרור

הלוחמה בכספים, המיועדים לשמש לצרכי טרור, הוכרה בישראל בשלבים המוקדמים של שנות האלפיים כחלק אינטגרלי מחזית הלחימה בטרור עצמו. אריאל שרון ז"ל, שהיה ראש הממשלה באותה התקופה וכן מאיר דגן ז"ל, אז ראש המטה ללוחמה בטרור, ניסו לקדם תפיסה זו תוך הפיכתה של מדינת ישראל לחלוצה בתחום. קידר סיפר, כי אף שלא הרבה יודעים על כך, למחלקת דבל"א היה חלק משמעותי בקידום המהלך ובגיבוש תפיסת ההפעלה המשפטית-מבצעית.

קידר השתתף כנציג דבל"א בצוות מטעם המטה ללוחמה בטרור, שהוקדש ללוחמה בכספי הטרור. במסגרת עבודת הצוות, נתן קידר ייעוץ באשר למצב המשפטי בתחום, חוקיות הלוחמה בכספי טרור, וההגבלות וההיתרים בתחום. הצוות בהשתתפותו דן לעומק בשאלות משפטיות אלו, וגיבש את החלטת הממשלה שהקימה את צוות המלחמה בכספי הטרור ואת אופן הפעולה. מדובר היה בעבודה ששילבה הסתכלות אסטרטגית רוחבית ושיתוף פעולה עם גורמי צה"ל השונים, השב"כ, המוסד, המשטרה, משרד הביטחון וגורמים אזרחיים רבים אחרים. לימים, קידר המשיך בעיסוק בכספי טרור גם כיועם"ש המ"ל והמטה ללוט"ר.

יעוץ משפטי בעת אירועי "גאות ושפל" ומבצע "חומת מגן"

האירועים האלימים של תחילת שנות האלפיים, שהובילו לפרוץ עימות מזוין בין מדינת ישראל לארגוני הטרור הפלסטינים, העלו סוגיות מבצעיות מורכבות וכנגזרת מכך גם סוגיות משפטיות רבות ומגוונות. אחד מהדברים הזכורים ביותר לקידר מתקופה זו, הוא המתח המובנה בתפקידו של היועץ המשפטי, אשר מצד אחד נתון ללחצים מצד נועציו, המפקדים בשטח, שרוצים לנקוט בפעולות מבצעיות נרחבות, ומצד שני מחויב לעמוד באמות המידה המחייבות בדין.

מקרה שזכור לקידר ואשר ממחיש את המתח המובנה, אירע בעת שהיה יועם"ש של אוגדת עזה, ופיגוע רצחני אירע בציר כיסופים. לאחר הפיגוע, הכוחות בשטח רצו לנקוט בפעילות מבצעית

נרחבת, שכללה הריסת בתים וחישופים בהיקף נרחב באזור. אולם, בשל פערים במידע המודיעיני בעניין האזורים המיועדים להריסה, היה קושי לתמך משפטית פעילות כזו. למרות הלחץ הכבד מצד הדרגים המבצעיים, והיותו הקצין הזוטר בחמ"ל, העמדה המשפטית נשמעה, ולבסוף סוכם על תיחום הפעילות במתכונת מוגבלת יותר שגם אושרה על ידי מפקד הפיקוד.

קידר הדגיש כי היה מובן לו, שגם כאשר מופעל על היועץ המשפטי לחץ רב, העמדה המקצועית צריכה להשמע מבלי חשש, ובמקרה הצורך צריך לעלות לדרגים הבכירים בפרקליטות הצבאית ולערב אפילו את הפצ"ר. לדבריו, "הגב" שהיה באותו הזמן לקצינים הצעירים מהמפקדים בפרקליטות, ואף מסגן הפצ"ר והפצ"ר, הקל על הקצינים לעמוד על עמדתם המקצועית בה האמינו, במקרים בהם היה הדבר נדרש.

הווי היחידה והשינויים והתמורות במחלקת דבל"א

קידר התחיל את שירותו בדבל"א, בראשית תהליך מעברה של דבל"א מענף למחלקה. בימים שטרם המעבר, הענף הורכב מקומץ אנשים שישבו בצריף קטן בשרונה, בצפיפות ורעש, אך היו מגובשים ופעלו יחד היטב כצוות. לדבריו, הסתכלות רטרוספקטיבית על התהליך שעברה המחלקה – מאותו קומץ איכותי למחלקה גדולה, מסייעת להבין בצורה הטובה ביותר מהו אותו "הדנ"א" המאפיין את דבל"א.

מבחינה מקצועית, הגיע קידר למחלקת דבל"א בתחילת שנות האלפיים, כאשר המציאות הישראלית המשתנה הובילה לתמורה בתחומי העיסוק של המחלקה מעיסוקים של "דיני שלום" ופרשנות הסכמים, לעיסוקים של "לחימה" ודיני מלחמה. השינוי במציאות, הוביל את דבל"א לשנות "תוך כדי תנועה" את המאטריה המשפטית בה עסקה עד לאותם ימים. המחלקה החלה בגיבוש פרקטיקה ליעוץ משפטי בשעת עימות, קציני המחלקה חברו לגופים מבצעיים בצה"ל וסיפקו ייעוץ משפטי לגבי תכניות לחימה ואישורי מטרות. מדובר היה בתקופה קריטית לעתידה של המחלקה, כי באותם הימים הפנימה והטמיעה דבל"א את ההכרה בחשיבות של הייעוץ המשפטי בפעילות המבצעית בצה"ל.

השינוי המקצועי הוביל גם לשינוי ארגוני, ודבל"א גדלה כמחלקה, הן מבחינת כוח האדם והן מבחינת תחומי העיסוק שלה, המדורים שבה וכמות הגופים להם היא מספקת ייעוץ.

מסר לקציני הפרקליטות הצבאית

רס"ן (במיל") קידר מעיד כי שירותו בפרקליטות הצבאית עיצב אותו מבחינה מקצועית ואישית באופן שטבוע בו עד היום. הוא מייחס את ההשפעה העמוקה וארוכת הטווח של שירותו הצבאי עליו, לייחודיות של הפרקליטות הצבאית שניתן למצוא לה ביטוי בדרכים רבות. הפרקליטות משלבת את הקצינים המשרתים בה, כבר בצעירותם, בעבודה מקצועית, ערכית ומשמעותית ברמה הלאומית, תוך הקניית כלים מקצועיים רבים ומגוונים. העוצמה של הפרקליטות הצבאית, ובדבל"א בפרט, היא ביכולת לחבר בין המורשת וה-DNA הארגוני שנשען על היסטוריה ענפה ורוח יחידה, לבין הצורך להתחדש ולהתעדכן כל העת כדי להיות בחזית העשייה המשפטית-מבצעית. לדבריו, "לפרקליטות אין גייסות ומטוסים, יש לה אנשים, והמצוינות שלהם בשילוב עם רוח היחידה שעוברת מדור לדור היא המפתח להצלחה המתמשכת".

בנוסף, קידר הציג טיפים ודוגמאות שונות מחייו המקצועיים לאופן בו יועץ משפטי מחדד את כישוריו והופך לטוב יותר עבור נועציו. בתוך כך קידר הדגיש את החשיבות של בניית יחסי אמון עם הנועץ; עמידה על עמדתו המקצועית של היועץ"ש גם כשמופעל עליו לחץ; שמירה על ענווה וצניעות בעת היעוץ; גמישות מקצועית ומחשבתית; נקיטת יוזמה; הכרה בחשיבות שבהתאמת היעוץ לעולם ולמציאות המשתנה; הקפדה על חידוד ופיתוח הידע המקצועי באופן יומיומי ועמידה בחזית הידע המשפטית בתחומי העיסוק.

אנו מודים לרס"ן (במיל") קידר על הזמן שהקדיש לנו, ועל תובנותיו מאירות העיניים שהוסיפו לידיעותינו על ההיסטוריה של היחידה.